

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJOS SPRENDIMAS

Nr. 155/07/COL

2007 m. gegužės 3 d.

dėl valstybės pagalbos, teikiamos pagal Norvegijos pridėtinės vertės mokesčio (PVM) kompensavimo įstatymo 3 straipsnį (Norvegija)

ELPA PRIEŽIŪROS INSTITUCIJA ⁽¹⁾,

kadangi:

ATSIŽVELGDAMA į Europos ekonominės erdvės susitarimą ⁽²⁾, ypač į jo 61–63 straipsnius ir 26 protokolą,

ATSIŽVELGDAMA į ELPA valstybių susitarimą dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo ⁽³⁾, ypač į jo 24 straipsnį,

ATSIŽVELGDAMA į Susitarimo dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 2 dalį ir II dalies 4 straipsnio 4 dalį, 6 straipsnį, 7 straipsnio 5 dalį, 10 ir 14 straipsnius,

ATSIŽVELGDAMA į Institucijos gaires ⁽⁴⁾ dėl EEE susitarimo 61 ir 62 straipsnių taikymo bei aiškinimo,

ATSIŽVELGDAMA į 2004 m. liepos 14 d. Institucijos sprendimą dėl įgyvendinimo nuostatų, nurodytų Susitarimo dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo II dalies 27 straipsnyje,

ATSIŽVELGDAMA į 2006 m. liepos 19 d. Institucijos sprendimą Nr. 225/06/COL pradėti oficialią tyrimo procedūrą dėl Norvegijos pridėtinės vertės mokesčio (PVM) kompensavimo įstatymo 3 straipsnio ⁽⁵⁾,

PAKVIETUSI Norvegiją ir suinteresuotąsias šalis teikti pastabas dėl šio sprendimo ir atsižvelgdama į Norvegijos valdžios institucijų pastabas,

⁽¹⁾ Toliau – Institucija.

⁽²⁾ Toliau – EEE susitarimas.

⁽³⁾ Toliau – Susitarimas dėl Institucijos ir Teismo.

⁽⁴⁾ EEE susitarimo 61 ir 62 straipsnių bei Susitarimo dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo 1 straipsnio taikymo ir aiškinimo gairės, kurias ELPA priežiūros institucija priėmė ir išleido 1994 m. sausio 19 d. Gairės paskelbtos OL L 231, 1994 9 3, EEE priedai Nr. 32. Paskutiniai gairių pakeitimai atlikti 2007 m. vasario 7 d. Toliau – Valsybės pagalbos gairės.

⁽⁵⁾ Paskelbta OL C 305, 2006 12 14 ir EEE priede Nr. 62, 2006 12 14, p. 1.

I. FAKTAI

1. Procedūra

2003 m. spalio 16 d. raštu Institucija gavo skundą, kuriame teigiama, kad tam tikrų rūšių mokyklos, kurios teikia specializuotas mokymo paslaugas jūrų sektoriui ir konkuruoja su skundą pateikiusiu subjektu, gauna valstybės pagalbą Norvegijos PVM kompensavimo įstatymo 3 straipsnyje numatytų pirkimo PVM kompensacijų forma ⁽⁶⁾. Savivaldybei priklausančioms mokykloms, teikiančioms tam tikras mokymo paslaugas, kurioms netaikomas PVM, ir konkuruojančioms su kitomis įmonėmis, kompensuojamas pirkimo PVM, sumokėtas perkant su šių mokyklų teikiamomis komercinėmis paslaugomis susijusias prekes ir paslaugas, o privatiems konkurentams teisė į tokias kompensacijas nesuteikiama. Šį raštą Institucija gavo ir įregistravo 2003 m. spalio 20 d. (Dok. Nr. 03-7325 A).

Pasikeitusi įvairia korespondencija ⁽⁷⁾, 2006 m. liepos 19 d. raštu (įvykio Nr. 363440) Institucija pranešė Norvegijos valdžios institucijoms, kad Sprendimu Nr. 225/06/COL nutarė pradėti Susitarimo dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo II dalies 4 straipsnyje numatytą oficialią tyrimo procedūrą dėl Norvegijos pridėtinės vertės mokesčio (PVM) kompensavimo įstatymo 3 straipsnio.

2006 m. rugsėjo 18 d. raštu (įvykio Nr. 388922) Norvegijos valdžios institucijos pateikė pastabas dėl šio sprendimo.

Institucijos sprendimas Nr. 225/06/COL buvo paskelbtas 2006 m. gruodžio 14 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* C 305 ir tos pačios dienos EEE priede Nr. 62. Po paskelbimo iš trečiųjų šalių daugiau pastabų negauta.

2. Norvegijos teisinė PVM ir PVM kompensavimo sistema

PVM kompensavimo įstatymas įsigaliojo 2004 m. sausio 1 d., juo siekiama sumažinti konkurencijos iškraipymą dėl PVM įstatymo taikymo.

⁽⁶⁾ 2003 m. gruodžio 12 d. įstatymas Nr. 108 dėl PVM kompensavimo vietos ir regioninės valdžios institucijoms (*Lov om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv*). Toliau – PVM kompensavimo įstatymas.

⁽⁷⁾ Daugiau informacijos rasite Institucijos sprendime Nr. 225/06/COL, paskelbtame OL C 305, 2006 12 14.

PVM yra vartojimo mokestis, taikomas kaip tiksliai proporcinga tiekiamų prekių ir paslaugų kainos dalis, neatsižvelgiant į sandorių, atliekamų gamybos ir paskirstymo eigos metu, skaičių, kol šiuo mokesčiu galiausiai apmokestinamas galutinis vartotojas.

Pagrindinis principas yra tas, kad prekyba arba verslu užsiimantis ir PVM mokėtoju privalantis registruotis asmuo (toliau – apmokestinamasis asmuo) skaičiuoja ir moka mokestį nuo pajamų už parduotas prekes ir paslaugas, kurioms taikomas PVM įstatymas ⁽¹⁾, ir gali iš pardavimo mokesčio, kuriuo apmokestinamos pajamos už parduotas prekes ir suteiktas paslaugas, atskaityti pirkimo mokestį, sumokėtą perkant įmonėje skirtas naudoti prekes ir paslaugas ⁽²⁾. Taigi, taikant PVM sistemą, visų apmokestinamųjų asmenų parduodamos prekės ir teikiamos paslaugos apmokestinamos vienodai. Šis neutralumo principas yra vienas svarbiausių PVM sistemos savybių.

Tačiau pagal PVM įstatymo I skyriaus 5, 5a ir 5b straipsnius PVM įstatymas netaikomas tam tikriems sandoriams: tam tikrų institucijų, organizacijų ir kt. pardavimų pajamoms ⁽³⁾, nekilnojamojo turto pardavimui ir nuomai arba teisių į nekilnojamąjį turtą perdavimo sandoriams, tam tikroms paslaugoms, įskaitant sveikatos priežiūros ir su sveikatos priežiūra susijusias paslaugas, socialines, mokymo, finansines, su viešųjų įgaliojimų taikymu susijusias paslaugas, su teisės lankyti teatro, operos, baleto, cirko pasirodymus, kino filmus, galerijų parodas ir muziejus suteikimu susijusias paslaugas, loterijos paslaugas, su maisto produktų teikimu mokyklų ir studentų valgyklose susijusias paslaugas ir kt. ⁽⁴⁾.

Iš to galima daryti išvadą, kad visi apmokestinamieji asmenys, tiekiantys prekes ir teikiantys paslaugas, kurioms netaikomas PVM įstatymas, pirkdami prekes ir paslaugas moka pirkimo mokestį, tačiau negali jo atskaityti iš mokėtinų mokesčių, nes šiuo atveju perkant apmokestinamasis asmuo yra galutinis vartotojas.

Atleidimo padarinys toks, kad prekių ir paslaugų, kurioms įstatymas netaikomas, tiekėjai (teikėjai) turi mokėti pirkimo mokestį už įsigytas prekes ir paslaugas kaip visi galutiniai vartotojai (ir neturi galimybės pardavimo mokestį priskaičiuoti galutiniam vartotojui). Deja, logiška, kad atleidimas nuo PVM lėmė iškraipymus kitu lygiu. Viešieji subjektai, kaip ir kiekviena nuo mokesčių atleista integruotoji bendrovė, bus skatinami apsirū-

pinti iš „vidaus“ ⁽⁵⁾, o ne įsigyti paslaugas arba prekes rinkoje. Kad sukurtų sistemą, kuria nebūtų kaip nors skatinama gaminti prekes arba paslaugas nuosavais ištekliais, palyginti su įsigijimu iš išorės, Norvegijos valdžios institucijos priėmė PVM kompensavimo įstatymą.

PVM kompensavimo įstatymo 2 straipsnyje išvardyti visi subjektai, kuriems taikomas įstatymas:

- a) vietos ir regioninės valdžios institucijos, užsiimančios vietinio arba regioninio masto veikla, kurioje aukščiausioji institucija yra vietos, apskrities taryba arba kita pagal Vietos valdžios įstatymą ⁽⁶⁾ ar kitą specialų vietos valdžios teisės aktą veikianti taryba;
- b) bendros savivaldybių įmonės, įsteigtos pagal Vietos valdžios įstatymą arba kitą specialų vietos valdžios teisės aktą;
- c) privačios arba ne pelno įmonės, jei jos teikia sveikatos priežiūros, mokymo ar socialines paslaugas, kurias teisės aktais vietos arba regioninė valdžia yra įpareigota teikti;
- d) dienos priežiūros institucijos, minimos Dienos priežiūros įstatymo 6 straipsnyje ⁽⁷⁾;
- e) Jungtinė parapijos taryba (*Kirkelig fellesråd*).

Atsižvelgiant į 3 straipsnį, skaitomą kartu su PVM kompensavimo įstatymo 4 straipsnio 2 dalimi, galima daryti išvadą, kad Norvegijos valstybė kompensuoja apmokestinamųjų asmenų, kuriems taikomas PVM kompensavimo įstatymas, iš kitų apmokestinamųjų asmenų perkant prekes ir paslaugas sumokėtą pirkimo mokestį, kai šie neturi teisės atskaityti pirkimo mokesčio, nes pagal PVM įstatymą mokestis jiems netaikomas ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ „Vidaus“ tiekimas netaikomas PVM apmokestinamam sandoriui.

⁽⁶⁾ 1992 m. rugsėjo 25 d. įstatymas Nr. 107 dėl vietos valdžios (*Lov om kommuner og fylkeskommuner*).

⁽⁷⁾ 2005 m. birželio 17 d. įstatymas Nr. 64 dėl dienos priežiūros institucijų (*Lov om barnehager*).

⁽⁸⁾ Išsamesnį paaiškinimą, kaip veikia Norvegijos PVM sistema, rasite Sprendimo Nr. 225/06/COL I skyriaus 2 skirsnyje „Norvegijos teisinė PVM ir PVM kompensavimo sistema“, p. 2.

⁽¹⁾ PVM įstatymo III skyriaus 10 straipsnio 1 dalis. Šiuo klausimu žr. IV skyrių, susietą su PVM įstatymo I skyriumi.

⁽²⁾ PVM įstatymo VI skyriaus 21 straipsnis.

⁽³⁾ Žr. PVM įstatymo 5 straipsnį, pagal kurį PVM mokestis netaikomas tam tikrų institucijų, pvz., muziejų, teatrų, ne pelno asociacijų ir kt. pardavimų pajamoms. PVM įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje teigiama, kad Finansų ministerija gali leisti pirmosios skirsnio dalies nuostatas ribojančius bei papildančius teisės aktus ir nustatyti, kad pirmosios skirsnio dalies 1 punkto f papunktyje nurodytos įmonės taip pat turi skaičiuoti ir mokėti pardavimo mokestį, jeigu dėl atleidimo nuo mokesčių labai iškraipoma konkurencija kitų, registruotų įmonių, tiekiančių lygiavertes prekes arba teikiančių lygiavertes paslaugas, atžvilgiu.

⁽⁴⁾ Žr. PVM įstatymo 5b straipsnį.

3. Institucijos abejonės, išreikštos sprendime pradėti oficialią tyrimo procedūrą

Sprendime Nr. 225/06/COL pradėti oficialią tyrimo procedūrą dėl PVM kompensavimo įstatymo 3 straipsnio pateikta išankstinė Institucijos nuomonė buvo tokia, kad PVM kompensavimo įstatymo 3 straipsnyje numatytas pirkimo mokesčio kompensavimas yra valstybės pagalba, apibrėžta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

Institucija nusprendė, kad kompensacijas pagal PVM kompensavimo įstatymą valstybė teikė iš valstybės biudžeto išteklių. Institucijos nuomone, šiuo atveju vertinant nebuvo svarbu, ar valstybės kompensacijų išlaidos centriniu lygmeniu buvo atlygintos pervedant mažiau lėšų pačioms vietos ir regioninėms valdžios institucijoms.

Be to, Institucija nusprendė, kad Norvegijos valdžios institucijos, kompensuodamos prekių ir paslaugų pirkimo mokestį įmonėms, kurioms nereikia mokėti PVM, tačiau kurioms taikomas PVM kompensavimo įstatymo 2 straipsnis, teikia joms ekonominę naudą.

Vertinant atrankumą, Institucijai kilo abejonų, ar PVM kompensavimą, kuris, jos nuomone, iš esmės yra atrankinė priemonė, galima pateisinti PVM sistemos pobūdžiu ir logika, t. y. ar ši priemonė atitinka esminius pačios PVM sistemos tikslus, ar ja siekiama kitų PVM sistemai nebūdingų tikslų. Remiantis Norvegijos valdžios institucijų paaiškinimais, PVM kompensavimo įstatymas buvo priimtas siekiant palengvinti ir paskatinti apmokestinamųjų asmenų, kuriems taikomas PVM kompensavimo įstatymas, pasirinkimą, ar patiems tiekti PVM apmokestinamas prekes ir teikti PVM apmokestinamas prekes paslaugas, ar įsigyti jų iš išorės. Institucijai kilo abejonų, ar galima teigti, kad šis tikslas atitinka pačios PVM sistemos pobūdį ir logiką – vartojimo apmokestinimą. Išankstine Institucijos nuomone, PVM kompensavimas buvo ne pačios PVM sistemos, įdiegtos 1970 m., dalis, o atskira priemonė, įvesta vėliau, siekiant ištaisyti kai kuriuos iškraipymus, susidariusius dėl PVM sistemos taikymo.

Institucija nurodė, kad kompensuojant PVM mažinami savivaldybių pirkimų iškraipymai, tačiau sektoriuose, kuriems netaikomas PVM, iškraipoma tokia pačią ekonominę veiklą vykdančių įmonių tarpusavio konkurencija.

Institucija priminė, kad iš esmės pagal schemas taikymo sąlygas pirkimo PVM gali būti kompensuojamas visiems naudos pagal PVM kompensavimo schemą gavėjams, neatsižvelgiant į tai, ar pagalba šių sektorių ūkio subjektams turės įtakos prekybai. Kai kurie sektoriai, kuriems taikomas PVM kompensavimo įstatymas, yra iš dalies arba visiškai atviri EEE masto konkurencijai. Todėl teikiant pagalbą šių sektorių įmonėms, gali būti padarytas poveikis EEE susitarimo šalių tarpusavio prekybai. Institucija

turėjo įvertinti pačią schemą, o ne jos taikymą kiekviename atskirame sektoriuje. Remdamasi teismų praktika, Institucija padarė išankstinę išvadą, kad PVM kompensavimo įstatymas, kaip bendroji nacionalinė schema, gali padaryti poveikį susitariančiųjų šalių tarpusavio prekybai.

Galiausiai Institucija suabejojo, ar galima manyti, kad pirkimo mokesčio kompensavimas yra suderinamas su EEE susitarime nustatytomis valstybės pagalbos taisyklėmis, kai taikoma kuri nors iš minėto susitarimo 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatytų išimčių. Be to, nors tam tikromis aplinkybėmis būtų galima manyti, kad pagal EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalyje numatytą leidžiančią nukrypti nuostatą pagalba yra leistina, išankstinė Institucijos nuomonė buvo kitokia, kad ši nuostata nepateisina PVM kompensavimo įstatymo, kaip schemos, suderinamumo.

4. Norvegijos valdžios institucijų pastabos

2006 m. rugsėjo 18 d. raštu (įvykio Nr. 388922) Norvegijos valdžios institucijos pateikė pastabas dėl Institucijos sprendimo pradėti oficialią tyrimo procedūrą. Šios pastabos suskirstytos į tris dalis.

4.1. PVM kompensavimo schemas pagrindai

Norvegijos valdžios institucijos paaiškino, kad PVM yra bendrasis mokestis, iš esmės taikomas bet kokiai komercinei veiklai, susijusiai su prekių gamyba ir paskirstymu bei paslaugų teikimu. Perkant sumokėtas PVM grąžinamas tik tuo atveju, jei mokesčių mokėtojas teikia PVM apmokestinamas paslaugas. Pagal galiojančias PVM taisykles daugeliui savivaldos sektoriaus veiklos rūšių PVM mokestis netaikomas:

„Savivaldybių veikla pagal PVM sistemą dažniausiai neapmokestinama. Pagrindinei savivaldybių veiklai, pvz., sveikatos priežiūrai, mokymo ir socialinėms paslaugoms, PVM netaikomas. Ekonominės veiklos rūšys, kurias savivaldybės vykdo kaip „valdžios institucija“, nepatenka į PVM taikymo sritį. Taigi PVM išlaidos, kurias patiria savivaldybės, vykdydamos veiklą, kuriai taikomos lengvatos arba kuri nėra apmokestinama, nekompensuojamos. Jas galima vadinti „paslėptomomis PVM išlaidomis“. Jas taip pat galima laikyti PVM sistemos iškraipymu. Kadangi PVM sistema turėtų būti įgyvendinama pagal neutralumo principą, dėl PVM taikymo savivaldybėms gali būti iškraipyta konkurencija. Tai, jog savivaldybės negali reikalauti, kad joms būtų grąžintas perkant iš privataus sektoriaus sumokėtas PVM, gali tapti valdžios institucijų motyvu pačioms sau teikti PVM apmokestinamas paslaugas ir atsisakyti privataus sektoriaus paslaugų.“

Kompensuodamos savivaldybėms visų prekių ir paslaugų pirkimo PVM, Norvegijos valdžios institucijos tvirtino, kad, taikydamos bendrąją PVM kompensavimo schemą, siekė sudaryti vienodas vidaus ir išorės tiekimo (teikimo) sąlygas:

„PVM daugiau nebus iškraipoma savivaldos institucijų motyvacija, ką pasirinkti – teikti „vidaus“ paslaugas ar pirkti PVM apmokestinamas paslaugas iš privačių paslaugų teikėjų. [...] Todėl galima laikyti, kad PVM kompensavimo schema siekiama užtikrinti neutralumą.“

Norvegijos valdžios institucijos primygtinai laikėsi ankstesniame tyrimo etape išsakytos nuomonės, kad PVM kompensavimo schema nėra pagalbos priemonė įmonėms, kurioms taikomas PVM kompensavimo įstatymo 2 straipsnis. Šį pareiškimą jos grindė tuo, kad, 2004 m. pradėjus taikyti PVM kompensavimo schemą, asignavimai į savivaldybių metinį biudžetą buvo atitinkamai sumažinti numatoma kompensuoti pirkimo PVM suma. Todėl taikoma PVM kompensavimo schema nedaro jokio poveikio valstybės pajamoms. Taigi galima teigti, kad tai savarankiško finansavimo sistema, veikianti permokų grąžinimo (kompensavimo) išlaidas priskiriant savivaldybėms.

4.2. EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje apibrėžta valstybės pagalba

2006 m. rugsėjo 18 d. rašte Norvegijos valdžios institucijos pareiškė nepritariančios Institucijos vertinimui, kad PVM kompensavimo įstatymas yra valstybės pagalba, dėl toliau nurodytų priežasčių.

Ekonominė nauda

Norvegijos valdžios institucijos įsitikinusios, jog neteisinga manyti, kad PVM kompensavimas yra „nauda“, pasireiškianti tuo, kad įmonės atleidžiamos nuo mokesčių, kuriuos jos paprastai moka iš savo lėšų. Kadangi savivaldybės pačios finansuoja PVM kompensavimo schemą, joms skiriant mažiau bendrųjų asignavimų, iš tikrųjų jokios ekonominės lengvatos joms neteikiamos. Taikant PVM kompensavimo schemą, nei mažinama mokesčių suma, nei atidedamas mokesčių mokėjimas. Todėl, Norvegijos valdžios institucijų nuomone, neteisinga PVM kompensavimo schemą lyginti su priemonėmis, kuriomis mažinama subjektų, kuriems jos taikomos, mokesčių našta.

Atrankumas

PVM kompensavimo įstatymo taikymo sritis yra aiškiai apibrėžta, nes pirkimo mokestis gali būti kompensuojamas tik juridiniams asmenims, nustatytiems įstatymo 2 straipsnyje.

Tačiau atrankiąją mokesčių priemonę vis tiek galima pateisinti atsižvelgiant į nagrinėjamos mokesčių sistemos pobūdį arba bendrąją schemą. Norvegijos valdžios institucijos manė, jog Institucija, teigdama, kad PVM kompensavimas nėra PVM sistemos dalis, neatsižvelgė į jų argumentą, kad PVM kompensavimą galima laikyti suderinamu su pačios PVM sistemos pobū-

džiu ir logika. Norvegijos valdžios institucijos nesutiko su tokiu požiūriu ir nurodė Institucijos valstybės pagalbos gairių 17B.3.1 ir kitus punktus, kuriuose nagrinėjami įvairūs skirtingų priemonių aspektai. Jų nuomone, PVM kompensavimas pateisinamas, remiantis svarstomos mokesčių sistemos pobūdžiu arba bendrąją schemą, ir nurodė Valstybės pagalbos gairių 17B.3.4 punktą „Valstybės pagalbos taisyklių taikymas su tiesioginiu verslo apmokestinimu susijusioms priemonėms“. Pagrindiniai PVM sistemos principai yra jos neutralumas ir nediskriminacinis pobūdis. Todėl, Norvegijos valdžios institucijų nuomone, neutralumą galima suvokti kaip neatskiriamą pačios PVM sistemos savybę. Neutralumas, kuris yra būdingas PVM sistemai, yra ir PVM kompensavimo schemos tikslas. Todėl Norvegijos valdžios institucijos įsitikinusios, kad teisinga manyti, jog PVM kompensavimo schema yra suderinama su pačios PVM sistemos pobūdžiu ir logika.

Be to, jos atkreipė dėmesį, kad, palaipsniui atsisakant PVM kompensavimo schemos, būtų atkurtas PVM sistemos sukeltas konkurencijos iškraipymas: „Jeigu savivaldybės negalėtų susigrąžinti perkant sumokėtą PVM, būtų iškreipta savivaldos institucijų motyvacija, ką pasirinkti – teikti „vidaus“ paslaugas ar pirkti PVM apmokestinamas paslaugas iš privačių paslaugų teikėjų.“

Norvegijos valdžios institucijos nurodė, kad, norėdamas sumažinti PVM sistemos sukeltą konkurencijos iškraipymą, vadinašis Rattsø komitetas, prieš nusprenddamas, kad PVM kompensavimo schema yra tinkamiausia priemonė, įvertino keletą įvairių priemonių taikymo galimybių⁽¹⁾. Viena iš komiteto vertintų galimų priemonių buvo savivaldybių teisės atskaityti perkant sumokėtą PVM išplėtimas. Kita priemonė galėjo būti savivaldybių apmokestinimas PVM pagal bendrąją tvarką. Rattsø nusprendė neišplėsti savivaldybių teisės atskaityti pirkimo PVM, nes ši priemonė panaikintų PVM kaip bendrojo mokesčio pobūdį. Be to, buvo atsižvelgta į tai, kad dėl šios priemonės galėtų būti patiriamas kitų grupių spaudimas. Rattsø komitetas taip pat nusprendė netaikyti savivaldybėms bendrosios PVM sistemos. Be kitų veiksnių, komitetas nurodė, kad daugelį paslaugų savivaldybės teikia nemokamai, todėl trūksta PVM skaičiavimo bazės:

„Ir savivaldybių teisių atskaityti pirkimo PVM išplėtimas, ir bendrosios PVM sistemos taikymas savivaldybėms būtų PVM sistema pagrįsti sprendimai. Tačiau šių priemonių taikymo motyvas – mažinti PVM sistemos sukeltą konkurencijos iškraipymą – būtų toks pat, kaip PVM kompensavimo schemos. Be to, ekonominiu požiūriu kompensavimo schema niekuo nesiskiria nuo savivaldybių teisės atskaityti pirkimo mokestį išplėtimo. Taigi ministerija įsitikinusi, kad pačios PVM kompensavimo schemos diegimas negali turėti jokių padarinių.“

⁽¹⁾ Norges Offentlige Utredninger (NOU) 2003: 3, Merverdiavgiften og kommunene, Konkurransевridninger mellom kommuner og private (toliau – Rattsø ataskaita).

Poveikis prekybai

Norvegijos valdžios institucijos pateikė kritinių pastabų dėl to, kaip Institucija vertino „poveikio prekybai“ kriterijų.

„Taikant PVM kompensavimo schemą, savivaldybėms pirmiausia užtikrinamas privalomai jų veiklai vykdyti reikalingų prekių ir paslaugų pirkimo mokesčio grąžinimas. Teisės aktais savivaldybės įpareigosios vykdyti tam tikrą veiklą. Ši veikla daugiausia susijusi su mokymo, sveikatos priežiūros ir socialine sritimis. Pavyzdžiui, sveikatos priežiūros sektoriuje savivaldybėms, be kitų dalykų, pavesta teikti bendrosios praktikos gydytojų, slaugių, akušerių ir slaugos namuose paslaugas. Socialiniame sektoriuje savivaldybėms pavesta teikti asmenims praktinę ir ekonominę paramą, pvz., suteikiant socialinę būstą.“

„Pagal PVM kompensavimo įstatymo 2 ir 3 straipsnius PVM gali būti kompensuojamas ir neprivalomą veiklą vykdančioms savivaldybėms. Tačiau, išskyrus specialų mokymą teminėse apskričių savivaldybių mokyklose, ministerija nežino jokių kitų sričių, kurios nepatektų į PVM sistemos taikymo sritį ir dėl kurių kiltų abejonių, ar subjektai, kuriems kompensuojamas PVM, teikia paslaugas konkuruodami EEE su kitomis įmonėmis.“

Todėl Norvegijos valdžios institucijos manė, kad sektoriuose, kuriems netaikomas PVM įstatymas, konkuruodamos su Norvegijos įmonėmis, kurioms taikomas PVM kompensavimo įstatymas, paslaugas teikia labai mažai kaimyninėse Europos valstybėse įsisteigusių įmonių. Be to, pasirenkant paslaugos teikėją, turi įtakos tokios aplinkybės kaip fizinis atstumas iki paslaugos teikėjo, kalbos barjerai ir kitos kultūrinės priklausomybės formos.

Norvegijos valdžios institucijų nuomone, norint teisingai įvertinti PVM kompensavimo schemą pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus, būtina atsižvelgti į tai, kad Norvegijos įmonių konkurencija su kitomis EEE įmonėmis sektoriuose, kuriems netaikomas PVM mokestis, veikiančiomis įmonėmis yra labai nedidelė.

Taigi Norvegijos valdžios institucijos manė, kad negalima laikyti, jog PVM kompensavimas įmonėms, veikiančioms sektoriuose, kuriems netaikomas PVM, gali turėti įtakos EEE susitarimo šalių tarpusavio prekybai.

4.3. Bendrosios pastabos

Norvegijos valdžios institucijos nurodė kelias ES valstybes nares, įdiegusias PVM išlaidų, patirtų vykdant neapmokestinamą arba nuo mokesčių atleistą veiklą, grąžinimo vietos valdžios institucijoms schemas. Švedijoje, Danijoje, Nyderlanduose ir Jungtinėje Karalystėje, siekiant pašalinti valdžios institucijų priimamų

sprendimų – ar pačioms teikti viešąsias paslaugas, ar jas užsakyti – iškraipymus, buvo įdiegtos įvairios PVM grąžinimo vietos valdžios institucijoms schemas. Be to, įvairių labai panašių PVM grąžinimo schemų įdiegta Prancūzijoje, Liuksemburge, Austrijoje ir Portugalijoje.

Norvegijos valdžios institucijos taip pat citavo buvusį Komisijos narį F. Bolkestein. 2000 m. vasario 1 d. rašte ponui M. Hansenne (Belgija), kuris Europos Parlamento klausė, ar Jungtinės Karalystės PVM kompensavimo schema atitinka šeštojos PVM direktyvos reikalavimus, F. Bolkestein teigė, kad PVM kompensavimo schema „neprieštarauja šeštajai PVM direktyvai“, nes „pagal ją atliekamos tik finansinės įvairių valdžios institucijų tarpusavio operacijos ir ji priklauso nuo atitinkamos nacionalinės valdžios institucijų finansavimo politikos“.

Be to, F. Bolkestein pareiškė nuomonę dėl „galimybės taikyti schemą, pagal kurią Airijos vyriausybė teiktų Airijos labdaros organizacijoms subsidijas, kurių dydis atitiktų neatskaitytiną šių organizacijų sumokėtą PVM“. Jis teigė, kad „pats vyriausybės subsidijų teikimas neprieštarauja Europos Sąjungos PVM teisės aktams“.

Norvegijos valdžios institucijos pripažino, kad nė viena iš šių citatų nėra tiesiogiai susijusi su Valstybės pagalbos taisyklėmis. Tačiau, jų nuomone, iš šių citatų matyti, kad PVM kompensavimo schemos neturėtų būti laikomos prieštaraujančiomis šeštajai PVM direktyvai. Todėl, jų nuomone, PVM kompensavimo schemos atitinka pačios PVM sistemos pobūdį ir logiką.

II. VERTINIMAS

1. Valstybės pagalbos buvimas

1.1. Įvadas

EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Išskyrus tuos atvejus, kai šis Susitarimas nustato kitaip, EB valstybių narių, ELPA valstybių arba iš jų valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su šiuo Susitarimu, kai ji daro poveikį susitariančiųjų šalių tarpusavio prekybai“.

Institucija norėtų pateikti išankstinę pastabą dėl šio vertinimo apimties. Šiame sprendime nenagrinėjamas Norvegijos valdžios institucijų sprendimas netaikyti PVM įstatymo tam tikriems sandoriams. Jame nagrinėjamas tik tam tikrų asmenų, kuriems taikomas PVM kompensavimo įstatymas, sumokėto pirkimo mokesčio kompensavimas.

Be to, Institucija norėtų atkreipti dėmesį į tris pastabas, jos jau pateiktas Sprendime Nr. 225/06/COL.

Pirma, EEE susitarimas ELPA valstybių mokesčių sistemoms paprastai netaikomas. Kiekviena ELPA valstybė, atsižvelgdama į pasirinktą politiką, pati rengia ir taiko mokesčių sistemas. Tačiau tam tikros mokesčių priemonės taikymas, pvz., PVM kompensavimo įstatymo 3 straipsnyje numatytas pirkimo mokesčio kompensavimas, gali turėti padarinių, dėl kurių ši priemonė būtų priskirta EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies taikymo sričiai. Remiantis teismų praktika⁽¹⁾, 61 straipsnio 1 dalyje valstybės kišimosi priemonės neskirstomos pagal priežastis ir tikslus, bet apibrėžiamos pagal jų poveikį.

Antra, klausimas, ar svarstoma priemonė yra valstybės pagalba, yra susijęs tik su ekonomine veikla, t. y. tokia, kurią sudaro prekių tiekimas ir paslaugų teikimas tam tikroje rinkoje⁽²⁾. Priemonė yra valstybės pagalba tik tuo atveju, jeigu šios priemonės įmonėms teikia naudą. Konkurencijos taisyklių taikymo srityje taikoma įmonių sąvoka apima subjektus, „vykdančius ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į jų teisinį statusą ir finansavimo būdą“⁽³⁾. Nors kai kurie subjektai, kuriems grąžinamas pirkimo mokestis, neatitinka sąlygos, kad jie turi būti įmonės, tai, kad kai kurie naudos pagal PVM kompensavimo įstatymą gavėjai yra įmonės, yra pakankamas pagrindas vertinti, kad pati schema yra valstybės pagalba⁽⁴⁾.

Trečia, pagalba gali būti teikiama ir viešosioms, ir privačiosioms įmonėms⁽⁵⁾. Viešoji įmonė, kad jai būtų suteiktas pagalbos gavėjo statusas, neprivalo būti atskiras valstybės juridinis asmuo. Tai, kad subjektas valdomas pagal viešąją teisę ir yra ne pelno institucija, nebūtinai reiškia, kad jis nėra „įmonė“, kaip apibrėžiama valstybės pagalbos taisyklėse⁽⁶⁾.

Ketvirta, dėl bendrųjų Norvegijos valdžios institucijų pastabų, kad Europos Sąjungoje taikomos panašios schemos, Institucija norėtų pažymėti, kad šios schemos gali skirtis nuo PVM kompensavimo įstatymo ir kad ji perdavė Europos Komisijai

Norvegijos valdžios institucijų pastabas. Be to, pagal teismų praktiką „Sutartyje nustatytos valstybės narės pareigos pažeidimo, susijusio su 92 straipsnyje nustatyto draudimu, negalima pateisinti tuo, kad kitos valstybės narės taip pat nevykdo šios pareigos“⁽⁷⁾.

Toliau Institucija vertins, ar PVM kompensavimo įstatymas, kaip schema⁽⁸⁾, atitinka EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje nustatytus valstybės pagalbos kriterijus.

1.2. Valstybės ištekliai

Kad pagalba atitiktų EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje apibrėžtus valstybės pagalbos kriterijus, ją turi teikti valstybė ir iš valstybės išteklių.

Kompensaciją tiesiogiai skiria valstybė, todėl ją teikia valstybė iš valstybės išteklių.

Norvegijos valdžios institucijos teigė, kad PVM kompensavimo schema nėra pagalbos priemonė, nes tai savarankiško finansavimo sistema. Jų nuomone, savivaldybės pačios finansuoja PVM kompensavimo schemą, nes savivaldybėms mažinami bendrieji valstybės biudžeto asignavimai. 2004 m. pradėjus taikyti PVM kompensavimo schemą, metiniame biudžete asignavimai savivaldybėms buvo sumažinti numatoma kompensuoti pirkimo mokesčio suma.

Institucijos nuomone, tam, kad priemonė būtų valstybės pagalba, neturi reikšmės, ar savivaldybių gaunama suma buvo sumažinta, ar ne. Svarbu tai, ar įmonės gauna valstybės finansinę paramą iš valstybės išteklių, kaip apibrėžta konkurencijos taisyklėse. Jeigu savivaldybė veikia kaip įmonė, valstybės pagalbos požiūriu ji turėtų būti vertinama ne kaip savivaldybė, t. y. ne kaip valdžios institucija. Šiai išvadai neturi įtakos, ar valstybės kompensacijų išlaidos centriniu lygmeniu atlyginamos pervedant mažiau lėšų vietos ir regioninės valdžios institucijoms. Sumokėto pirkimo mokesčio grąžinimas finansuojamas iš valstybės biudžeto, taigi iš valstybės išteklių.

Be to, Institucijos supratimu, valstybės asignavimai kiekvienai savivaldybei nėra mažinami tiksliai tiek, kiek jai iš tikrųjų buvo kompensuota PVM.

⁽¹⁾ Byla E-6/98, *Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, [1999] ELPA teismo ataskaitos, p. 76, 34 punktas; sujungtos bylos E-5/04, E-6/04 ir E-7/04, *Fesil ir Finnfjord, PIL ir kiti bei Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, [2005] ELPA teismo ataskaitos, p. 121, 76 punktas; byla 173/73, *Italija prieš Komisiją*, [1974] Rink. p. 709, 13 punktas; ir byla C-241/94, *Prancūzija prieš Komisiją*, [1996] Rink. p. I-4551, 20 punktas.

⁽²⁾ Sujungtos bylos C-180/98 – C-184/98, *Pavlov ir kiti*, [2000] Rink. p. I-6451, 75 punktas.

⁽³⁾ Byla C-41/90, *Höfner ir Elser*, [1991] Rink. p. I-1979, 21 punktas.

⁽⁴⁾ Byla E-2/05, *ELPA priežiūros institucija prieš Islandiją*, [2005] ELPA teismo ataskaitos, p. 202, 24 punktas.

⁽⁵⁾ Byla C-387/92, *Banco Exterior de España*, [1994] Rink. p. I-877, 11 punktas.

⁽⁶⁾ Byla C-244/94, *Fédération Française des Sociétés d'Assurance et a.*, [1995] Rink. p. I-4013, 21 punktas; byla 78/76, *Steinike & Weinlig*, [1977] Rink. 595, 1 punktas.

⁽⁷⁾ Minėta byla 78/76 *Steinike & Weinlig*, 24 punktas; byla T-214/95, *Het Vlaamse Gewest prieš Komisiją*, [1998] Rink. p. II-717, 54 punktas.

⁽⁸⁾ Sprendimo Nr. 225/06/COL II.2.1 skirsnyje Institucija nustatė, kad PVM kompensavimo įstatymas yra valstybės pagalbos schema. Žr. minėtą vertinimą.

1.3. Ekonominė nauda

Valstybės arba iš valstybės lėšų įmonei taikoma finansinė priemonė, kuria mažinamos šios įmonės patiriamos išlaidos, kurias šiaip ji turėtų padengti iš savo lėšų, teikiama ekonominė nauda ⁽¹⁾.

Norvegijos valdžios institucijos teigė, kad PVM kompensavimo schema neteikia naudos, nes, taikant schemą, nei mažinama mokesčių suma, nei atidedamas mokesčių mokėjimas. Taikant PVM kompensavimo schemą, subjekto, kuriam ji taikoma, mokesčių našta nemažėja.

Institucija nepritaria šiam požiūriui. Jos nuomone, Norvegijos valdžios institucijos deramai neskiria įvairių valstybės veiklos sričių, t. y. šiuo atveju valstybės, kaip mokesčių institucijos, savivaldybių, kaip valstybės įstaigų, ir savivaldybių įmonių, kaip atskirų subjektų, kuriems teikiama valstybės pagalba.

Kad nustatytų, ar buvo teikiama ekonominė nauda, Institucija turi vertinti, ar, taikant priemonę, subjektai, kuriems ji taikoma, atleidžiami nuo mokesčių, kuriuos šie subjektai paprastai moka vykdydami savo veiklą. Mokant pirkimo mokestį, patiriamos įprasta tvarka vykdant įmonės ekonominę veiklą su pirkimais susijusios veiklos išlaidos, kurias paprastai įmonė padengia pati. Norvegijos valdžios institucijos, kompensuodamos prekių ir paslaugų pirkimo mokestį įmonėms, kurioms taikomas PVM kompensavimo įstatymo 2 straipsnis, šioms įmonėms teikia ekonominę naudą. Joms teikiama nauda, nes veiklos išlaidos, kurias šios įmonės turėtų padengti, sumažinamos kompensuota pirkimo mokesčio suma.

Todėl pagal PVM kompensavimo įstatymą subjektams, kuriems taikoma schema, teikiama ekonominė nauda.

1.4. Atrankumas

Be to, kad pagalbos priemonė būtų EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje apibrėžta valstybės pagalba, ši priemonė turi būti atrankioji ta prasme, kad teiktų naudą „tam tikr[oms] įmon[ėms] arba tam tikrų prekių gamyb[ai]“.

Sprendime Nr. 225/06/COL Institucija laikėsi nuomonės, kad PVM kompensavimo įstatymas iš esmės yra atrankioji priemonė. PVM kompensavimo įstatymo taikymo sritis yra aiškiai apibrėžta, nes pirkimo mokestis gali būti kompensuojamas tik PVM kompensavimo įstatymo 2 straipsnyje nustatytiems apmokestinamiesiems asmenims. Pagal PVM kompensavimo įstatymą

⁽¹⁾ Minėtos sujungtos bylos E-5/04, E-6/04 ir E-7/04, *Fesil ir Finnjord, PIL ir kiti bei Norvegija prieš ELPA Priežiūros instituciją*, 76 ir 78–79 punktai; byla C-301/87, *Prancūzija prieš Komisiją*, [1990] Rink. I-307, 41 punktas.

įmonėms grąžinant jų sumokėtą pirkimo mokestį teikiama nauda pasireiškia tuo, kad šios įmonės atleidžiamos nuo pareigos, išplaukiančios iš bendrosios PVM sistemos, taikomos visiems prekių ir paslaugų pirkėjams.

Teisingumo Teismo praktikoje nustatyta, kad tam tikra mokesčių priemonė gali būti pateisinama vidine mokesčių sistemos logika, jeigu priemonė šią logiką atitinka ⁽²⁾. Priemonė, kuria siekiama iš dalies arba visiškai atleisti tam tikro sektoriaus įmones nuo mokesčių, paprastai taikomų pagal bendrąją sistemą, yra valstybės pagalba, jeigu šio atleidimo negalima pateisinti remiantis bendrosios sistemos pobūdžiu ir logika ⁽³⁾.

Institucija vertins, ar PVM kompensavimo įstatymo 3 straipsnyje numatytas pirkimo mokesčio grąžinimas atitinka PVM sistemos logiką. Vertindama šį aspektą, Institucija turi išnagrinėti, ar pirkimo mokesčio grąžinimas atitinka pačios PVM sistemos tikslus, ar siekiama kitų, PVM sistemai nebūdingų tikslų.

Pagrindinis PVM sistemos tikslas – apmokestinti tam tikrų prekių tiekimą ir paslaugų teikimą. PVM yra netiesioginis prekių ir paslaugų vartojimo mokestis. Paprastai PVM skaičiuojamas visuose tiekimo (teikimo) grandinės etapuose ir importuojant prekes bei paslaugas iš užsienio. Galutinis vartotojas sumoka PVM kaip pirkimo kainos dalį ir neturi teisės atskaityti mokesčio.

Nors PVM iš esmės taikomas visoms parduotoms prekėms ir paslaugoms, kai kuriems sandoriams mokestis gali būti netaikomas (atitinkamai neatskaitomas ir pirkimo mokestis), tai reiškia, kad toks tiekimas (teikimas) neapmokestinamas.

Pagal Norvegijos PVM įstatymo I skyriaus 5, 5a ir 5b straipsnius nuo mokesčio atleidžiami tokie sandoriai, kaip nekilnojamojo turto pardavimas ir nuoma, sveikatos priežiūros ir su sveikatos priežiūra susijusios paslaugos, socialinės, mokymo, finansinės ir kitos paslaugos. PVM požiūriu šių prekių tiekėjai ir paslaugų teikėjai laikomi galutiniais vartotojais, nes jie moka pirkimo mokestį, bet negali reikalauti pardavimo mokesčio. Sistemos loginis padarinys toks, kad prekių ir paslaugų, kurioms mokestis netaikomas, tiekėjai (teikėjai) ir galutiniai vartotojai sumoka pirkimo mokestį, bet neturi galimybės jį atskaityti.

⁽²⁾ Minėta byla E-6/98 *Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, 38 punktas; minėtos sujungtos bylos E-5/04, E-6/04 ir E-7/04, *Fesil ir Finnjord, PIL ir kiti bei Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, 84–85 punktai; sujungtos bylos T-127/99, T-129/99 ir T-148/99, *Territorio Histórico de Alava et a prieš Komisiją*, [2002] Rink. p. II-1275, 163 punktas; byla C-143/99, *Adria-Wien Pipeline*, [2001] Rink. p. I-8365, 42 punktas; byla T-308/00, *Salzgitter prieš Komisiją*, [2004] Rink. p. II-1933, 42 punktas; byla C-172/03, *Wolfgang Heiser*, [2005] Rink. p. I-1627, 43 punktas.

⁽³⁾ Byla E-6/98 *Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, [1999] ELPA teismo ataskaitos, p. 76, 38 punktas; minėtos sujungtos bylos E-5/04, E-6/04 ir E-7/04 *Fesil ir Finnjord, PIL ir kiti bei Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, 76–89 punktai; byla 173/73, *Italija prieš Komisiją*, [1974] Rink. p. 709, 16 punktas.

Tačiau dėl šių loginių PVM sistemos padarinių buvo iškraipyta konkurencija kitu lygmeniu, ir ši iškraipymą Norvegijos valdžios institucijos mėgino pašalinti priimdamos PVM kompensavimo įstatymą. Vadinasi, PVM kompensavimo įstatymo logika – pašalinti natūralius PVM sistemos loginius padarinius, susidariusius dėl to, kad tam tikros rūšies tiekimas (teikimas) buvo atleistas nuo mokesčio. Taigi PVM kompensavimo įstatymo logika yra ne apmokestinti galutinius vartotojus pagal bendrąją PVM sistemą, bet palengvinti tam tikros galutinių vartotojų grupės našta, siekiant išvengti konkurencijos tarp „vidaus“ ir išorės sandorių, kuriems taikomas PVM, iškraipymo.

Norvegijos valdžios institucijos paaiškino, kad, remiantis PVM kompensavimo įstatymo 1 straipsniu, pirkimo mokesčio kompensavimo tikslas – sudaryti vienodas prekių ir paslaugų, kurioms taikomas PVM, vidaus ir išorės tiekimo (teikimo) sąlygas.

Institucija mano, kad sumokėto pirkimo mokesčio kompensavimo negalima pateisinti kitais tikslais, nei nustatyta PVM sistemoje, t. y. tuo, kad siekiama apmokestinti tam tikrą veiklą, nes šiuo tikslu pirmiausia ir pagrįsta PVM sistema. Pats Norvegijos valdžios institucijų siekis sudaryti viešiesiems subjektams vienodas prekių ir paslaugų, kurioms taikomas PVM, vidaus ir išorės tiekimo (teikimo) sąlygas yra pagirtinas, tačiau vargiai būtų galima teigti, kad jis atitinka pačios PVM sistemos pobūdį ir logiką. Šiuo aspektu Institucija pirmiausia remiasi teismo praktika *Heiser* ⁽¹⁾ byloje, kurioje nuspręsta, jog vien to, kad priemonės tikslas pagirtinas, nepakanka, kad priemonės būtų galima nelaikyti EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje apibrėžta pagalba. 61 straipsnio 1 dalyje valstybės kišimosi priemonės neskirstomos pagal priežastis ir tikslus, bet apibrėžiamos pagal šių priemonių poveikį ⁽²⁾.

Institucija neatmeta, kad, priimdamos PVM kompensavimo įstatymą, Norvegijos valdžios institucijos siekė neutralumo prekių ir paslaugų, kurioms taikomas PVM, tiekimo (teikimo) viešojo administravimo institucijoms atžvilgiu. Šio neutralumo negalima painioti su PVM sistemos neutralumu.

Kadangi siekis sudaryti vienodas valdžios institucijoms skirtų prekių ir paslaugų „vidaus“ bei išorės tiekimo (teikimo) sąlygas neatitinka PVM sistemos logikos, į šį siekį būtų galima atsižvelgti tik vertinant svarstomos priemonės suderinamumą.

Dėl minėtų priežasčių Institucija daro išvadą, kad PVM sistemos pobūdžiu ir logika PVM kompensavimo negalima pateisinti. Todėl tai yra atrankioji priemonė.

⁽¹⁾ Minėta byla C-172/03, *Wolfgang Heiser*.

⁽²⁾ Byla C-159/01, *Nyderlandai prieš Komisiją*, [2004] Rink. p. I-4461, 51 punktas.

1.5. Konkurencijos iškraipymas

Kad priemonė patektų į EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, ji turi iškraipyti konkurenciją arba kelti konkurencijos iškraipymo grėsmę.

Naudos iš pirkimo mokesčio kompensavimo gauna tik į PVM kompensavimo įstatymo taikymo sritį patenkantys viešieji ir privatieji subjektai. Tačiau, kai šie subjektai teikia paslaugas, kurioms netaikomas PVM ir kurios teikiamos konkuruojant su įmonėmis, nepatenkančioms į PVM kompensavimo įstatymo 2 straipsnio taikymo sritį, pastarosios įmonės turi patirti didesnes pirkimo išlaidas, nors ir teikia panašias paslaugas. Nors, kompensuojant pirkimo mokestį, siekta sumažinti savivaldybių pirkimo sprendimų iškraipymus, dėl šio kompensavimo sektoriuose, kuriems netaikomas PVM, buvo iškraipyta ekonominę veiklą vykdančių valdžios institucijų ir tokią pačią ekonominę veiklą vykdančių privačių įmonių konkurencija. Todėl, kai visi kiti veiksniai panašūs, dėl valstybės įsikišimo privačių ūkio subjektų siūlomi produktai būtų brangesni. Taigi konkurencija iškraipoma. Srityse, kuriose kompensuojama ir viešiesiems, ir privatiems ūkio subjektams, dėl pagalbos vis tiek kiltų toje pačioje rinkoje veikiančių nacionalinių ir kitų EEE ūkio subjektų konkurencijos iškraipymo grėsmė.

Todėl Institucija mano, kad, teikiant kompensacijas įmonėms, gaminančioms prekes arba teikiančioms paslaugas, kurioms netaikomas PVM, įmonių konkurencija iškraipoma.

1.6. Poveikis prekybai

EEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalis valstybės pagalbos priemonei taikoma tik tuo atveju, jeigu ši pagalba daro poveikį EEE susitarimo šalių tarpusavio prekybai.

Norvegijos valdžios institucijos pastabose dėl Institucijos sprendimo Nr. 225/06/COL nurodė, kad nesutinka su tuo, kaip Institucija vertino poveikio prekybai kriterijų, nes, jų nuomone, vertindama Institucija neteisingai suvokė aplinkybes. Norvegijos valdžios institucijų nuomone, taikant PVM kompensavimo schemą, savivaldybėms pirmiausia užtikrinamas privalomai jų veiklai vykdyti reikalingų prekių ir paslaugų pirkimo mokesčio grąžinimas. Norvegijos valdžios institucijos, nagrinėdamos neprivalomą veiklą, kurią savivaldybės gali vykdyti, be tam tikros rūšies mokyklų, kurias nurodė skundą pateikęs subjektas, neįžvelgė daugiau sričių, kurioms netaikomas PVM ir kuriose PVM kompensacijų gavėjai teikia paslaugas konkuruodami su kitomis EEE įmonėmis. Norvegijos valdžios institucijos mano, kad kaimyninėse Europos šalyse yra įsisteigę labai mažai įmonių, konkuruojančių su Norvegijos įmonėmis, kurioms taikomas PVM kompensavimo įstatymas.

Dėl poveikio prekybai vertinimo Institucija laikosi tos pačios nuomonės, kurią pareiškė Sprendime Nr. 225/06/COL. Institucijai reikia iširti, ar pagalbos schema gali daryti poveikį prekybai Europos ekonominėje erdvėje, o ne nustatyti konkretų jos poveikį⁽¹⁾. Pagal schemas taikymo sąlygas pirkimo PVM iš esmės gali būti kompensuojamas visiems naudos pagal PVM kompensavimo schemą gavėjams, neatsižvelgiant į tai, ar pagalba konkrečiam ūkio subjektui darys poveikį prekybai. ETT praktikoje nustatyta, kad „Komisija, nagrinėdama pagalbos schemą, gali išnagrinėti tik bendruosius konkrečios schemas požymius ir nenagrinėti kiekvieno konkretaus šios schemas taikymo atvejo“⁽²⁾. ELPA teismas pritarė šiam aiškinimui⁽³⁾.

Poveikio prekybai kriterijus tradiciškai aiškinamas taip, kad apskritai priemonė laikoma valstybės pagalba, jeigu ji gali daryti poveikįEEE susitarimo šalių tarpusavio prekybai⁽⁴⁾. Net jeigu Norvegijos valdžios institucijos ir teisingai tvirtina, kad tik kelios EEE įmonės konkuruoja su naudos pagal PVM kompensacijų įstatymą gavėjais, pagalbos priemonė vis tiek gali daryti poveikį prekybai, nes, vertinant pagalEEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje poveikio prekybai nustatytą kriterijų, naudos gavėjų ir konkurentų skaičius nėra svarbūs veiksniai⁽⁵⁾.

Teikiant įmonei valstybės pagalbą, gali būti išlaikomos arba didinamos vidaus tiekimo (teikimo) apimtys, dėl to gali sumažėti kitų įmonių galimybės patekti į susijusiųEEE valstybių rinką⁽⁶⁾. Taigi pagalbos pobūdis nepriklauso nuo teikiamų paslaugų vietinių ar regioninių ypatumų arba susijusios veiklos srities masto⁽⁷⁾.

Nėra nustatytos ribos arba procentinės dalies, iki kurios būtų galima laikyti, kad poveikio susitariančiųjų šalių tarpusavio prekybai nepadaryta⁽⁸⁾. Veikia atvirkščiai, remiantis teismų praktika⁽⁹⁾, jeigu valstybės finansinė pagalba gerina įmonės padėtį, palyginti su kitomisEEE vidaus prekyboje konkuruojančiomis įmonėmis, turi būti laikoma, kad tokia pagalba daro poveikįminėtai prekybai.

Pagal PVM įstatymo I skyriaus 5 ir 5a straipsnius PVM įstatymas tam tikriems sandoriams netaikomas. Be to, to paties įstatymo 5b straipsnyje nustatyta, kad įstatymas netaikomas tam tikroms paslaugoms, įskaitant sveikatos priežiūros ir su sveikatos priežiūra susijusias paslaugas, socialines, mokymo, finansines, su viešųjų įgaliojimų taikymu susijusias paslaugas, su teisės lankyti teatro, operos, baleto, cirko pasirodymus, kino filmus, galerijų parodas ir muziejus suteikimu susijusias paslaugas, loterijos paslaugas, su maisto produktų pateikimu mokyklų ir studentų valgyklose susijusias paslaugas ir kt. Taigi visoms šioms paslaugoms PVM netaikomas, tačiau iš esmės joms taikomas PVM kompensavimo įstatymas⁽¹⁰⁾. Kai kurie iš šių sektorių, pvz., finansinių paslaugų, su maisto produktų pateikimu mokyklose ir studentų valgyklose susijusių paslaugų, kai kurių stomatologo paslaugų, kai kurių už mokesčių teikiamų mokymo paslaugų, kai kurių kino teatro paslaugų, yra iš dalies arba visiškai atviriEEE masto konkurencijai. Todėl teikiant pagalbą įmonėms, veikiančioms konkurencijai atvirose sektoriuose, gali būti padarytas poveikisEEE susitarimo šalių tarpusavio prekybai.

⁽¹⁾ Byla C-298/00 P, *Italija prieš Komisiją*, [2004] Rink. p. I-4087, 49 punktas, ir byla C-372/97, *Italija prieš Komisiją*, [2004] Rink. p. I-3679, 44 punktas.

⁽²⁾ Byla T-171/02, *Regione autonoma della Sardegna prieš Komisiją*, [2005] Rink. p. II-2123, 102 punktas; Byla 248/84, *Vokietija prieš Komisiją*, [1987] Rink. p. 4013, 18 punktas; Byla C-75/97, *Belgija prieš Komisiją*, [1999] Rink. p. I-3671, 48 punktas; byla C-278/00, *Graikija prieš Komisiją*, [2004] Rink. p. I-3997, 24 punktas.

⁽³⁾ Minėta byla E-6/98, *Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, 57 punktas ir byla E-2/05, *ELPA priežiūros institucija prieš Islandiją*, [2005] ELPA teismo ataskaitos, p. 202, 24 punktas.

⁽⁴⁾ Sujungtos bylos T-298/97-T-312/97 e.a., *Alzetta ir kiti prieš Komisiją*, [2000] Rink. p. II-2319, 76–78 punktai.

⁽⁵⁾ Byla C-71/04, *Administración del Estado prieš Xunta de Galicia*, [2005] Rink. p. I-7419, 41 punktas; byla C-280/00, *Altmark Trans*, [2003] Rink. p. I-7747, 81 punktas; sujungtos bylos C-34/01 – C-38/01, *Enirisorse*, [2003] Rink. p. I-14243, 28 punktas; byla C-142/87, *Belgija prieš Komisiją („Tubemeuse“)*, [1990] Rink. p. I-959, 43 punktas; sujungtos bylos C-278/92 – C-280/92, *Ispanija prieš Komisiją*, [1994] Rink. p. I-4103, 42 punktas.

⁽⁶⁾ Minėta byla E-6/98, *Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, 59 punktas; byla C-303/88, *Italija prieš Komisiją*, [1991] Rink. p. I-1433, 27 punktas; sujungtos bylos C-278/92 – C-280/92, *Ispanija prieš Komisiją*, [1994] Rink. p. I-4103, 40 punktas; minėta byla C-280/00, *Altmark Trans*, 78 punktas.

⁽⁷⁾ Minėta byla C-280/00, *Altmark Trans*, 77 punktas; byla C-172/03, *Wolfgang Heiser*, [2005] Rink. p. I-1627, 33 punktas; byla C-71/04, *Administración del Estado prieš Xunta de Galicia*, [2005] Rink. p. I-7419, 40 punktas.

Dėl šių priežasčių ir atsižvelgdama į Teismo praktiką, Institucija mano, kad PVM kompensavimo įstatymas yra bendra nacionalinė kompensavimo schema, kurią taikant gali būti padarytas poveikisEEE susitarimo šalių tarpusavio prekybai.

1.7. Išvada

Dėl pirmiau minėtų priežasčių Institucija daro išvadą, kad PVM kompensavimo įstatymas yra valstybės pagalbos schema, kaip apibrėžtaEEE susitarimo 61 straipsnio 1 dalyje.

⁽⁸⁾ Byla C-280/00, *Altmark Trans*, [2003] Rink. I-7747, 81 punktas; byla C-172/03, *Wolfgang Heiser*, [2005] Rink. p. I-1627, 32 punktas.

⁽⁹⁾ Minėta byla E 6/98, *Norvegija prieš ELPA priežiūros instituciją*, 59 punktas; byla 730/79, *Philip Morris prieš Komisiją*, [1980] Rink. p. 2671, 11 punktas.

⁽¹⁰⁾ PVM kompensavimo įstatymo 4 straipsnyje nustatyti tam tikri kompensavimo galimybės ribojimai.

2. Procedūriniai reikalavimai

Pagal Susitarimą dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 3 dalį „ELPA Priežiūros institucijai prieš tam tikrą laiką, kurio pakaktų pastaboms pateikti, pranešama apie bet kokius ketinimus teikti valstybės pagalbą arba keisti jos sąlygas (...). Susijusi valstybė nepradedą taikyti siūlomų priemonių tol, kol pagal procedūrą nepriimamas galutinis sprendimas.“

Norvegijos valdžios institucijos, prieš pradėdamos taikyti PVM kompensavimo įstatymą, nepranešė apie jį Institucijai. Todėl Institucija daro išvadą, kad Norvegijos valdžios institucijos nesilaikė Susitarimo dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 3 dalyje nustatytų įpareigojimų.

3. Pagalbos suderinamumas

Institucija mano, kad svarstomu atveju negalima taikyti nė vienos EEE susitarimo 61 straipsnio 2 dalyje paminėtos leidžiančios nukrypti nuostatos.

Nors klausimas ir susijęs su EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalimi, pirkimo mokesčio kompensavimo negalima nagrinėti pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies a punktą, nes nė vienas iš Norvegijos regionų neatitinka šios nuostatos taikymo reikalavimų, t. y. reikalavimo dėl neišraiškų žemo gyvenimo lygio arba didelio nedarbo. Neatrodą, kad ši kompensacija skatintų įgyvendinti svarbų projektą, atitinkantį bendrąjį Europos interesą, arba padėtų įveikti valstybės ekonomikos krizę, kaip dėl suderinamumo reikalaujama EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies b punkto nuostatoje.

Pagal EEE susitarimo 61 straipsnio 3 dalies c punktą pagalba gali būti laikoma suderinama su EEE susitarimu, jeigu ji, nedarąda neigiamo poveikio prekybos sąlygoms tiek, kad būtų pažeistas bendrasis interesas, padeda plėtoti tam tikrą ekonominę veiklą arba tam tikrus ekonomikos sektorius. Neatrodą, kad svarstoma pagalbos schema padėtų plėtoti tam tikrą ekonominę veiklą arba sektorius, tačiau, kaip teigia Norvegijos valdžios institucijos, ja siekiama savivaldybėms sudaryti vienodas prekių ir paslaugų, kurioms taikomas PVM, „vidaus“ ir išorės tiekimo (teikimo) sąlygas.

Institucija mano, kad, mažinant įmonės veiklos išlaidas, pvz., pirkimo mokesčio, teikiama pagalba veiklai. Šios rūšies pagalba iš esmės draudžiama. Todėl Institucija mano, kad PVM kompensavimo įstatymas yra pagalbos schema, kuri tokia, kokia yra šiandien, negali būti laikoma suderinama su EEE susitarime nustatytais valstybės pagalbos taisyklėmis.

Nepaisant to, Institucija primena, kad, kaip pirmiau minėta, klausimas, ar svarstoma priemonė yra valstybės pagalba, yra susijęs tik su ekonomine veikla, t. y. veikla, kurią sudaro prekių tiekimas ir paslaugų teikimas tam tikroje rinkoje. Svarstomu

atveju tai reiškia, kad jeigu naudą pagal schemą gavėjai vykdo viešojo administravimo funkcijas arba teisės aktais nustatytas pareigas, kurių vykdymas nėra ekonominė veikla, valstybės pagalbos vertinimas, įskaitant priemonės suderinamumo vertinimą, joms netaikomas.

Be to, pagal EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalį valstybės pagalbos taisyklės netaikomos įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas, jeigu taikant šias taisykles būtų trukdoma vykdyti minėtas joms pavestas funkcijas ir jei nebūtų padaryta susitariančiųjų šalių interesus pažeidžiantis poveikis prekybai.

Apskritai valstybėms suteikta didelė veiksmų laisvė nustatant, kokias paslaugas galima priskirti bendros ekonominės svarbos paslaugoms. Todėl Institucija privalo užtikrinti, kad, nustatant bendros ekonominės svarbos paslaugas, nebūtų padaryta akivaizdžių klaidų. Svarstomu atveju Institucija negali nuodugniai įvertinti, ar visi sektoriuose, kuriems netaikomas PVM, dirbantys tiekėjai, kuriems grąžinamas pirkimo mokestis, t. y. kuriems taikoma pagalbos schema, atitinka EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalies sąlygas. Institucija gali tik nurodyti, kad jeigu šių sąlygų laikomasi, pirkimo PVM grąžinimas konkrečiai įmonei arba tam tikrai įmonių grupei gali būti laikomas suderinama valstybės pagalba, kaip apibrėžta EEE susitarimo 59 straipsnio 2 dalyje. PVM kompensavimo įstatymas taip neribojamas.

2005 m. lapkričio 28 d. Europos Komisija priėmė sprendimą dėl EB sutarties 86 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas ⁽¹⁾. 2006 m. liepos mėn. šis sprendimas buvo ištrauktas iš EEE susitarimo ⁽²⁾.

Pagal šį sprendimą ⁽³⁾ ligoninės ir socialinių būstų teikiančios įmonės, kurioms patikėtos su bendros ekonominės svarbos paslaugomis susijusios užduotys, turi tam tikrus požymius, iš kuriuos reikia atsižvelgti. Konkurencijos šiuose sektoriuose išskiepimo mastas dabartiniame vidaus rinkos plėtros etape nebūtinai yra proporcingas apyvartai ir kompensacijų dydžiui. Todėl ligoninėms, teikiančioms sveikatos priežiūros, taip pat pirmosios pagalbos ir papildomas paslaugas, tiesiogiai susijusias su jų pagrindine veikla, ypač mokslinių tyrimų srityje, bei įmonėms, teikiančioms socialinių būstų socialiai remtiniams arba pažeidžiamiems asmenims, kurie dėl mokymo apribojimo negali susirasti būsto rinkos sąlygomis, netaikoma nuostata dėl išankstinio pranešimo.

⁽¹⁾ Paskelbta OL L 312, 2005 11 29, p. 67.

⁽²⁾ 2005 m. lapkričio 28 d. Komisijos sprendimas 2005/842/EB dėl EB sutarties 86 straipsnio 2 dalies taikymo valstybės pagalbai kompensacijos už viešąją paslaugą forma skiriamai tam tikroms įmonėms, kurioms patikėta teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas buvo ištrauktas iš EEE susitarimo XV priedą kaip 1h punktą Sprendimu Nr. 91/2006 (OL L 289, 2006 10 19, p. 31 ir EEE priedas Nr. 52, 2006 10 19, p. 24), išgaliojęs 2006 7 8.

⁽³⁾ 15 punktas.

Tačiau jeigu pirkimo mokestis grąžinamas įmonei už tam tikrą jos vykdomos ekonominės veiklos dalį, kuri nėra vykdoma pagal įpareigojimą teikti viešąsias paslaugas, ši išimtis netaikoma. Kaip pirmiau nustatyta, grąžinimo schema yra valstybės pagalba ir negali būti laikoma suderinama su EEE susitarimo taisyklėmis. Todėl galima remtis tam tikrais susijusios veiklos sektoriais, pvz., sektoriais, kuriems netaikomas PVM ir dėl kurių, remiantis taikoma Europos Komisijos, Institucijos arba teismų praktika, yra aišku, kad veikla yra ekonominė veikla, vykdoma konkuruojant su kitais. Tai ypač būdinga stomatologų ⁽¹⁾ arba greitosios pagalbos paslaugoms ⁽²⁾.

Be to, kai kurie pagalbos pagal PVM kompensavimo schemą gavėjai gali gauti naudos dėl kitų lengvatų, pvz., dėl *de minimis* pagalbos, bendrosios išimties reglamentų taikymo, pvz., bendrosios išimties reglamento dėl MVĮ, ir kt.

Tačiau schema, kokia ji yra dabar, nėra skirta tik įpareigojimams dėl viešųjų paslaugų vykdyti arba kitiems pirmiau minėtiems išimtiniais klausimams spręsti. PVM kompensavimo įstatymo taikymo sritis ir koncepcija yra plačios. Jame nenurodyti reikiami kriterijai, pagal kuriuos būtų nustatomi išimtiniai atvejai. Todėl pati schema negali būti laikoma suderinama su EEE susitarime nustatytais valstybės pagalbos taisyklėmis.

4. Išvada

Institucija nustatė, kad Norvegijos valdžios institucijos neteisėtai įgyvendino PVM kompensavimo įstatymą, pažeisdamos Susitarimo dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo I dalies 1 straipsnio 3 dalį. Pagal šį įstatymą numatytas pirkimo mokesčio grąžinimas, koks taikomas šiandien, dėl pirmiau išdėstytų priežasčių yra nesuderinamas su EEE susitarimu.

Pagal Susitarimo dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo II dalies 14 straipsnį, jeigu teikiama neteisėta pagalba ir jei nustatoma, kad ji neatitinka suderinamumo reikalavimų, Institucija dažniausiai nurodo atitinkamai ELPA valstybei susigrąžinti suteiktą pagalbą iš jos gavėjo.

Institucija mano, kad nėra bendrųjų principų, kurie svarstomu atveju neleistų susigrąžinti suteiktą pagalbą. Pagal nusistovėjusią teismų praktiką neteisėtos pagalbos nutraukimas ją susigrąžinant yra logiškas padarinys, nustačius, kad pagalba buvo neteisėta.

⁽¹⁾ Minėta byla C-172/03, *Wolfgang Heiser*.

⁽²⁾ Byla C-475/99, *Firma Ambulanz Glöckner prieš Landkreis Südwestpfalz*, [2001] Rink. p. I-8089.

Todėl neteisėtai suteiktos valstybės pagalbos susigrąžinimas, siekiant atkurti ankstesnę padėtį, su valstybės pagalba susijusių EEE susitarimo tikslų požiūriu negali būti laikomas neproporcinga priemone. Grąžindamas pagalbą, jos gavėjas prarandą tą pranašumą, kurį jis buvo įgijęs rinkoje konkurentų atžvilgiu, ir atkuria prieš išmokant pagalbą buvusi padėtis ⁽³⁾. Vykdydama šią pagalbos grąžinimo funkciją, Institucija, paprašiusi susijusios ELPA valstybės susigrąžinti kaip neteisėtą pagalbą išmokėtas sumas, paprastai (išskyrus ypatingas aplinkybes) neviršys jai suteiktos veiksmų laisvės, įtvirtintos Teisingumo Teismo praktikoje, nes ji tik atkuria buvusią padėtį ⁽⁴⁾.

Be to, atsižvelgdamos į privalomą valstybės pagalbos priežiūros, kurią Institucija vykdo pagal Susitarimą dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolą, pobūdį, įmonės, kurioms buvo suteikta pagalba, iš esmės gali turėti teisėtų lūkesčių dėl pagalbos teisėtumo tik tuomet, jei ši buvo suteikta laikantis protokole nustatytos procedūros ⁽⁵⁾.

Komisijos nario *F. Bolkestein* teiginiai, kuriuos nurodė Norvegijos valdžios institucijos, buvo susiję su tuo, ar svarstomos schemos suderinamos su pačiomis PVM taisyklėmis. Be to, mažiausiai viename teiginyje *F. Bolkestein* nurodė sąlygą – „jeigu laikomasi Valstybės pagalbos taisyklių“. Taigi Institucija mano, kad, remiantis šiais teiginiais, teisėtų lūkesčių pagrįsti negalima.

Be to, Norvegijos valdžios institucijos nenurodė nė vienos panašios valstybės pagalbos schemos, kurią būtų patvirtinusi Europos Komisija arba Institucija ir kuria remiantis būtų galima pagrįsti teisėtus lūkesčius dėl PVM kompensavimo įstatymo.

Dėl šių priežasčių Institucija mano, kad svarstomu atveju nematyti, jog būtų susidariusios ypatingos aplinkybės, kuriomis pagalbos gavėjai būtų galėję pagrįsti teisėtus lūkesčius.

Pagal Susitarimo dėl Institucijos ir Teismo 3 protokolo II dalies 14 straipsnio 2 dalį ir 2004 m. liepos 14 d. Institucijos sprendimo 195/04/COL 9 ir 11 straipsnius į susigrąžinamą sumą turi būti įtrauktos sudėtinės palūkanos ⁽⁶⁾.

⁽³⁾ Byla C-350/93, *Komisija prieš Italiją*, [1995] Rink. p. I-699, 22 punktas.

⁽⁴⁾ Byla C-75/97, *Belgija prieš Komisiją*, [1999] Rink. p. I-3671, 66 punktas ir byla C-310/99 *Italija prieš Komisiją*, [2002] Rink. I-2289, 99 punktas.

⁽⁵⁾ Byla C-169/95, *Ispanija prieš Komisiją*, [1997] Rink. p. I-135, 51 punktas.

⁽⁶⁾ Paskelbta OL L 139, 2006 5 25, p. 37, ir EEE priede Nr. 26, 2006 5 25, p. 1.

Todėl reikalaujama, kad Norvegijos valdžios institucijos imtųsi reikiamų priemonių ir susigrąžintų visą pagal PVM kompensavimo įstatymo 3 straipsnį suteiktą nesuderinamą pagalbą bei **per du mėnesius** praneštų apie tai Institucijai.

Norvegijos valdžios institucijos turi priimti PVM kompensavimo įstatymo pakeitimus, kurie įsigalioję nedelsiant, kad nebebūtų teikiama valstybės pagalba. Per **du mėnesius** jos turi pranešti Institucijai apie tai, kokius reikiamus teisės aktų pakeitimus atliko,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Valstybės pagalba, kurią Norvegijos valdžios institucijos suteikė pagal PVM kompensavimo įstatymą, yra nesuderinama su EEE susitarimu.

2 straipsnis

Norvegija turi pakeisti PVM kompensavimo įstatymą, kad nebebūtų teikiama valstybės pagalba, o pakeitimai turi įsigalioji nedelsiant.

3 straipsnis

Norvegijos valdžios institucijos turi imtis visų reikiamų priemonių, kad susigrąžintų iš visų pagalbą gavusių įmonių 1 straipsnyje nurodytą pagalbą.

4 straipsnis

Suteikta pagalba turi būti susigrąžinta nedelsiant ir laikantis nacionaliniuose teisės aktuose nustatytų procedūrų, jeigu pagal jas sprendimą galima įgyvendinti nedelsiant ir veiksmingai. Į susigrąžintiną pagalbą turi būti įtrauktos palūkanos ir sudėtinės palūkanos, apskaičiuotos nuo tos dienos, kai pagalbos gavėjas pradėjo disponuoti pagalba, iki jos susigrąžinimo dienos. Palūkanos skaičiuojamos vadovaujantis ELPA priežiūros institucijos sprendimo Nr. 195/04/COL 9 ir 11 straipsniais.

5 straipsnis

Norvegijos valdžios institucijos per du mėnesius nuo šio sprendimo pranešimo turi pranešti ELPA priežiūros institucijai apie priemones, kurių ėmėsi, kad įgyvendintų šį sprendimą.

6 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Norvegijos Karalystei.

7 straipsnis

Tekstas autentiškas tik anglų kalba.

Priimta Briuselyje, 2007 m. gegužės 3 d.

ELPA priežiūros institucijos vardu

Bjørn T. GRYDELAND
Pirmininkas

Kurt JÄGER
Kolegijos narys